

Asia: VN/17727/2022

Lausuntopyyntö selvityksestä - Tuomioistuinlaitoksen koulutusjärjestelmän kehittyminen : Selvitys tuomioistuinlain vaikutuksista

Lausunnonantajan lausunto

1. Tulisiko tuomioistuinharjoittelun nimellä tunnettu harjoittelumahdollisuus laajentaa kattamaan myös muut oikeudenhoidon toimijat? Jos, niin missä harjoittelu tulisi voida suorittaa? Mikä harjoittelun kesto tulisi olla?

Tuomioistuinharjoittelu on nimensä mukaisesti tuomioistuimissa tehtävä harjoittelu. Harjoittelun aikainen virkanimike on käräjänotaari. Sitä ei tule laajentaa muiden oikeudenhoidon toimijoiden harjoitteluksi. Jo nyt on huomattu, että ns. puoleen vuoteen rajoittuvat hajautetut jaksot estävät käräjäoikeuden asiaryhmien koko kirjon läpikäymisen. Vuoden harjoittelu käräjäoikeuksissa ja mahdollisesti myös hallinto-oikeuksissa olisi riittävä jako. Mikäli muut oikeudenhoidon toimijat tarvitsevat harjoittelijoita, pitäisi sitä varten olla omat räätälöidyt järjestelmänsä. .

2. Tulisiko tuomioistuinharjoittelijoiden valintamenettelyä tehostaa? Jos, niin miten?

Valintamenettelyä tulisi ehdottomasti tehostaa poistamalla byrokratia ja palauttamalla valintamenettely kokonaisuudessaan käräjäoikeuksiin. Näin saataisiin nimitysmenettelyyn joustavuutta ja dynaamisuutta, mikä vastaisi samalla paremmin myös hakijoiden tarpeita. Tuomarinkoulutuslautakunta pääsisi samalla keskittymään paremmin koulutukseen.

3. Tulisiko asessoreiden valinta siirtää esivalintakoetta lukuun ottamatta tuomarinkoulutuslautakunnalta tuomioistuimille? Jos, niin miksi?

Valinta tulisi siirtää tuomioistuimille samoilla perusteilla kuin edellä on todettu.

4. Tulisiko tuomioistuinten esittelijöiden nykyistä tehtävänkuvaa tai kelpoisuusvaatimuksia muuttaa? Jos, niin miten?

Esittelijöiden nykyinen tehtävänkuva on asianmukainen, eikä sitä tarvitse muuttaa.

5. Olisiko käräjäoikeuksien virkarakennetta tai käräjänotaarien toimenkuvaa tarpeen tarkistaa siten, että käräjäoikeuksissa käräjänotaarit tai muut nuoremmat lainoppineet voisivat avustaa tuomareita asioiden valmistelussa?

Auskultointiaika on nyt vuoden mittainen ja auskultoivalle hyvin suuri taloudellinen panostus. Auskultointiajan pitäisi olla pitempi, jotta syntyisi käräjätuomarien hyväksymä järjestelmä tuomarille juttuja valmistelevista notaareista. Siihen ei tällä palkkauksella ole käytännössä halukkaita. Nuortuomari ei ehkä ole oikea tie, jos kompetenssi on käräjätuomarin kompetenssia pienempi (vrt. kärjäneviskaalit).

6. Onko teillä muuta lausuttavaa?

Tuomioistuinharjoittelu on edelleen hyvin arvostettua. Siitä seuraava varatuomarin arvonimi houkuttelee edelleen vahvasti. Loppuhaastatteluissa oikeastaan kaikki kärjänotaarit ovat sitä mieltä, että oppiminen oli monipuolista ja hyvää ja kokonaiskokemus kannattavaa jos vielä palkkaus saadaan kuntoon. Auskultoinnin hyvä maine ja kokemukset tuomioistuimesta ovat hyvä tie tunnettuisuudelle ja tulevaisuuden rekrytoinneille. Auskultanttien määrää ei tulisi merkittävästi lisätä, koska tuomareiden koulutusvastuu on jo nyt kohtuullisen iso. Huolella tehty koulutus on koko yhteiskuntaa paremmin hyödyttävää, kun siihen on panostettu. Auskultointijärjestelmästä tai muista harjoittelujärjestelmistä ei ole hyvä pyrkiä tekemään halpatuomarijärjestelmää.

Nuotto Antero
Pirkanmaan kärjäoikeus